

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr., V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXII.

V Ljubljani 27. velikega serpana 1869.

List 35.

Terpljenje katoliške cerkve na Ruskem.

Naznanila iz Petrograda ob koncu mesca malega serpana tekočega leta pravijo: „Brez vsega pomislika zamoremo povedati, da prašanje, dati rimsko-katoliški cerkvi vrnanje na Ruskem, ktero jo stori popolnoma nenavezano na papeža, je končno razlušeno.“ To se pravi, na Ruskem je doveršeno odterganje katoliške cerkve od rimskega Stola. — Neverski nekdanji Rim ni na to mislil, da je jél svoj lastni drob vjédati, ko je jél sv. cerkev preganjati, in Rusija blezo tudi ne misli, da ravno s preganjanjem cerkve Božje si svoje osnove prekrižuje; gleda naj torej, kakošen bode konec! — Poglejmo pa nekoliko na tisto tako imenovano „rimsko-katoliško“ kolegijo v Petrogradu, kako je hinavsko delala s katoliško cerkvijo. (Volksztg. Baltim. 7. avg. 1869.)

„Rimsko-katoliški“ vstav v Petrogradu je Rim do ločno obsojeval, ruska vlada pa ga je v to rabila, da bi ločenju in odterganju od Rima pospéh dajala. Veliko škofov je šlo v pregnanstvo zavoljo njega. Ta kolegija je bila vstanovljena brez priterditve iz Rima in ohranjena v kljub vsemu oporekovanju iz Rima. L. 1800 je časti lakomni škof v Mohilevu, Siestrzencevicz, storil osnovo povzdigniti se za glavarja katoliške cerkve na Ruskem, in izmislil si je v ta namen, da naj se omenjeni „katoliški vstav“ povzdigne, ki naj pod njegovim predstvom zboruje ter veljá za višji oblast katoliške cerkve na Ruskem. Očitno pa je, da naj višji oblast katoliške cerkve je vselej in povsod rimski papež; kdor koli tej naredbi božji nasprotuje, greši naravnost zoper življenje cerkve Kristusove, on je puntar podkopovavec edinozveličavne cerkve.

Cesar Pavel tedaj je l. 1800 v to napravo privolil in naslednje leto tudi Aleksander I. Rim ga ni mogel poterditi, ker ta vstav je pretergal občenje z Rimom. Rimski poročnik Arrezzo si je vse prizadjal, da bi se zadevni ukaz odpravil, pa zastonj. Ker vstava niso hotli djati pod vikši nadzor Rima, je poročnik Petrograd zapustil. Lažnjivo je tedaj, da je bila kolegija vstanovljena s privoljenjem rimskim, in lažnjivo, da ne Rim in ne katoliški škofje zoper to niso oporekovali. Po smerti Aleksandra I in škofa Siestrzencevicza je prišla katoliška cerkev še v žalostniši stan pod carom Nikolajem. Gregor XVI je sicer l. 1845 od cara tirjal, naj uno vrnavno odpravi in škofom njih cerkveno oblast poverne. § 13 v konkordatu od l. 1847 pravi: „Škof je edini sodnik in oskerbnik v cerkvenih zadevah svoje škofije s tem, da hrani sv. Stolu dolžno cerkveno pokoršino.“ Kolegija je bila tedaj s tem konkordatom „de jure“ odpravljena; ne pa poterjena. Vzdignil pa se je

v novo razpor med Rimom in Rusijo in lansko leto je postal doveršen. Konkordat je bil po ruski strani odpravljen in kolegija zopet postavljena za naj višji cerkveno oblast na Ruskem; tedaj ločenje od matere cerkve, od Rima. Škof Stavievski je bil predsednik te kolegije postavljen od ruske vlade in perve djanja so pokazale, da gre na popolno odterganje od Rima. Rim je torej 3. pros. 1868 poslal pismo Stavievskemu in dal mu je pomisliti, da on in vsi škofje, ako se vdeleževajo tega vstava, so „ipso facto“ izobčeni. Vender pa je čutiti, da Stavievski hoče dalje hoditi po potu Sestrzenceviczevem. Kaj in kako delajo drugi škofje zahodnjih gubernij, koliko jih še ni pregnanih, koliko jih namestnike pošilja k sinodi v Petrograd, se vse prav na tanko še ne vé; le dve poti ste jim odperti: odpad, ali pa čversti upor. Nove mučenstva čakajo ondi škofo in katoliško cerkev, toda vojska pelje k zmagi. Ravno to pa priča, da je zlasti nam Slovanom to dobo naj berže bolj potreba moliti za spreobrnjenje naših bratov slovanskih razkolnikov, kakor za vse druge. Ss. Ciril in Metod: za nas Boga prosita! —

Zastran posta v sv. letu,

da se dobijo odpustki, so vstali nekteri pomisliki in dvomi, na ktere je odgovovil sv. zbor za odpustke tako-le:

Editis Litteris apostolicis in forma brevis die 11 aprilis 1866, quibus SS. D. N. Pius PP. IX omnibus christifidelibus indulgentiam plenariam in forma iubilai occasione oecumenici Concilii concessit, huic S. Congregationi indulgentiarum, et SS. reliquiarum infrascripta proposita sunt dubia praesertim circa ieiunia, quae christifideles servare debent, ut indulgentiam huius iubilai lucrari valeant. Quibus sedulo perpensis, S. Congregatio, benigne annuente SS. Domino, respondendum censuit prout respondet.

Dubium I. Inconcussi iuris est, operibus alias praeceptis satisfieri non posse obligationi de operibus iniunctis ad acquirendas Indulgentias, nisi aliud constet expresse de mente concedentis; nihilominus pro hoc iubilaero oritur dubium, quia in Litteris apostolicis legitur „praeter consueta quatuor anni tempora, tribus diebus etiam non continuis, nempe quarta et sexta feria, et sabato ieiunaverint. „Quaeritur an standum sit regulae generali, ita ut ad effectum lucrandi indulgentiam omnes dies ieiunii ad quod quisque tenetur, vel dies ieiunii quatuor anni temporum dumtaxat excludantur?

R. Affirmative ad primam partem: negative ad secundam.

Dubium II. An ieiunia quatuor anni temporum, attenta voce illa praeter, ultra tria ieiunia pro iubilaero

expresse praescripta; habenda sint uti opus inctunium ad indulgentiam acquirendam?

R. Negative.

Dubium III. An iis, qui aut voto, aut praecepto, uti sunt Franciscales, aut quocumque alio titulo tenentur toto anni tempore ieiunare aliquo die ex diebus praescriptis pro iubilaio, suffragetur tale ieiunium ad lucranda indulgentiam?

R. Affirmative.

Dubium IV. Cum religiosi S. Francisci tenentur ieiunare a secunda die novembris usque ad Nativitatem Domini, quaeritur, utrum, hoc decurrente tempore, ipsi possint unico ieiunio tribus praescriptis diebus facto, satisfacere duplici obligationi tum praecepti, tum iubilaiei?

R. Permittitur ex speciali Sanctitatis Suae indulto, dummodo esurialibus tantum cibis pro dictis tribus iubilaiei ieiuniis utantur, quamvis fortasse ab usu ciborum esurialium dispensationem pro dicta quadragesima obtinerint.

Dubium V. An idem dicendum sit pro quadragesima Ecclesiae etiam quoad Christifideles?

R. Permittitur ex speciali Sanctitatis Suae indulto, ut in responsione ad quartum dubium, et cum eadem conditione in ea apposita.

Dubium VI. Utrum ieiunia pro iubilaio praescripta debeant esse ieiunia stricte sumpta, etiam quoad qualitatem ciborum sicuti ea, quae ex Ecclesiae praecepto adimplenda sunt, quin tamen quis uti possit indultis, si quae pro ieiuniis Ecclesiae obtenta fuerint?

R. Affirmative, nisi aliquod speciale indultum, in quo etiam de iubilaiei ieiunio expressa mentio fiat, obtineatur.

Dubium VII. Si quis indultum vescendi carnibus etiam pro ieiuniis iubilaiei consequatur, teneturne lege de non permiscendis epulis, nempe carnibus cum piscibus?

R. Affirmative.

Dubium VIII. An ii, qui ad statutam aetatem pro ieiunii obligatione nondum pervenerint, nec non operarii, aliique, qui ob legitimam causam ad ieiunia ab Ecclesia praescripta non tenentur, debeant ieiunare, ut indulgentiam iubilaiei lucrentur?

R. Affirmative. Quod si iudicio confessarii id praestare nequiverint, confessarius ipse poterit ieiunium in alia pia opera commutare.

Dubium IX. In Litteris apostolicis legitur „tribus diebus etiam non continuis.“ Quaeritur an in hoc iubilaio, ob dicta verba, singuli dies ieiunii in diversas hebdomadas dividi possint?

R. In hoc iubilaio affirmative.

Dubium X. Attenta clausula „hac vice tantum“ quaeritur an qui in censuras, et casus reservatos incidit, una tantum vice absolvi possit, prout edixit Bened. XIV in Const. „Inter graviores,“ vel potius in hoc iubilaio toties quoties in censuras, et casus reservatos incurrerit, absolvi possit?

R. Affirmative ad primam partem. Negative ad secundam.

Dubium XI. An qui privilegio Bullae Cruciatuae gaudet, hoc tantum titulo, sine alia causa, in ieiuniis iubilaiei carnibus vesci possit?

Dub. XII. An saltem vesci valeat ovis et lacticiiniis?

R. Ad XI et XII permittitur ex speciali Sanctitatis Suae indulto, ut ii, qui privilegio Bullae Cruciatuae legitime fruuntur, tantum ovis et lacticiiniis in ieiuniis pro hoc iubilaio praescriptis uti possint, servata in ceteris ieiunii ecclesiastici forma.

Datum Romae e Sacra Congregatione Indulgentiarum et SS. Reliquiarum die 10 iulii 1869.

A. Card. Bizzarri, praefectus.

Pro R. P. D. secretario

Dominicus Sarra, pro-substitutus.

Nielova smert in Napoleon III.

Na Francoskem se godé osodovite reči. Stoletnica pervega Napoleona se je zdaj obhajala, ali skorej v preddnevnicu tega obhajanja je umerl preimenitni vojskovod Niel, in Napoleon III sam je bil bolan. Kaže tako, da Napoleonu III se odpira sléd Napoleona I. Napoleon I se je pokoril za to, kar je grešil zoper papeža in cerkev Kristusovo; tudi Napoleon III ima kaj izmivati v enakem zadolženji. Previdnost Božja kliče Napoleona III k pokori, naj pervo s tem, da mu kar zaporedoma pobira njegove naj boljši prijatle; potlej pa s tem, da njega samega na smert opominja. V kratkem času je zgubil toliko dražih osebnost, kakor: markeza Moustier-a, vojvodinjo Elizo Baciochi, vojvoda Tacher-Pageriejskega, Morny-a, Valevskega, Billault-a in druge, — zdaj pa še Niel-a. Deset lét je, kar je maršal Niel dobil naslov Solferinski, to je posebno pomenljivo zato, ker — kakor „Unità catt.“ pravi — brez Solferina bi ne bilo ne Kastelfidarda in ne Sadove, in ker že pri Sadovi je bila bolj tepena Francija kakor pa Avstrija, ter je od tiste dobe Napoleon mislil na povračilo zavoljo tistega dné. In kdo vé, če toliko umerlih Napoleonovih prijatlov ni ravno toliko spominov, da tudi zanj nekaj neodvrčljivega ni daleč? Toliko tehtniši pa nam je vsa ta reč, ker sveti Oče, kterim so tolikrat „liberalci“ že svetili, se bolje počutijo kakor kadar si bodi poprej, akoravno so že stari. Napoleon ima še čas svojo krivico popravljati, ki jo je storil sveti cerkvi; — koliko časa ga bode Previdnost še čakala, je drugo prašanje. O koliko ložej bi Napoleon čakal zadnjega trenutka, ko bi ne bil dopustil lačnemu Labu sv. Očeta oropati. Ako péd krivične zemlje človeka teži na zadnjo uro, bodo cele okrajine gotovo še vse drugač težile. — Povedati moramo tudi to, da Niel je umerl kakor dober kristjan. Prenašal je junaško najgrozovitiši bolečine, in vidivši, da se bliža smert, je prosil sam za ss. zakramente in spovedal se je pred pariškim vikšim škotom, obhajal pa ga je duhovni pastir od sv. Klotilde.

Naloga študentovska.

(Nadaljevanje z naznanili iz kat. zbora v Insbruku.)

Na katoliškem zboru v Insbruku predlanskem je tudi nekaj študentov govorilo, kar se je dobro podalo. Študent z Limburga je z znamenjem Marijanske družbe (kongregacije) stopil na katedro in je govoril svojim tovaršem blizo tako-le:

Dandanašnji, ko se vse giblje, je potrebno, da se tudi mladeneč vstopi na določno stalo. In ktero je to stalo? 1. V oziru vere. Po universah se razodevajo destruktivni (spodkopajoči) življi; torej hočemo mi stati za vero. Katoliško življenje je skazovati očitno, to nam je reč poštenja. — 2. Zastran véde. Mi hočemo védo, ki je svobodna, pa ne zunaj dogme. Velike so vojske sedanjega časa v tem oziru, in vojskovati se za pravo, pošteno vedo tirja čast. Mi vemo, zakaj se poganjamo. Zveličanje naše ni na Akropoli, ampak na Golgoti... Svojih predstaršev ne išemo mi v zverinjaku. — 3. Naloga naša nam je znana. Študent se mora še le učiti, da potlej očitno v življenje stopi. Pri tem zamoremo pošteno življenje vživati, zraven tega pa katoliški ostati. Dvoboj zaveržemo, — to je strahopetstvo in ne čast; pač težej se je vojskovati zoper vraže in razširjene lažnjive misli... Take so naše načela, v tem nas posnemajte, mladenci; — k temu nam skazujte pomoč, častiti zbrani! —

Te velikoserčne misli smo zapisali verlim slovenskim višjim šolcem v premislik in posnemo.

Tri mesce na Jutrovem.

XLI.

(Konec tega oddelka.)

Očetje jezuiti, k katerim nas je g. kancler peljal, so nam dobili dragomana ali muker-a turka Abdalla' za nadaljno popotvanje po Sirii itd. Spremljal nas je namreč jezdé, nam dal svoje konje, nam kuhal ter s svojim dečkom vse oskerboval, kar je mogel. Odmenjeno smo namreč imeli trije tovarši (g. Hörmann, tirolski duhoven in bivši vodja v Jeruzalem, g. Fridman iz Prage, in pa jest), da ne pojdemo z drugimi domú, temuč da hočemo poprej še veliko veliko jutrove dežele obhoditi. In tako se je res zgodilo. Po 1 napoleon in 1 piaster na dan je dobival naš Abdalla' za konje in vso drugo oskerb brez živeža, ktereга je pa vender velik del od nas imel.

V nedeljo, 29. mal. travna, sem maševal v cerkvi čč. oo. jezuitov, kjer sem v kratkem času vidil marsikaj lepega in posnemanja vrednega. Ginilo me je petje katoliške mladine in pa hvale vredni red pri tem. Peli so namreč nekoliko, potem je eden dečkov prav na glas in razločno molil molitve zadevnega dela sv. maše in dalje so zopet peli. Tako je bilo skoz celo mašo, kakor menim. Opomnim naj, da v majčkeni knjižici „Ste-zica“, ki je pa že davno pošla, je sv. maša blizo tako vravnana, kakor so tam peli in molili? Pri mladini se je vidila olika; k maši so nam stregli prav lični dečki, kakor je bilo čutiti, marsikteri iz viših rodovin. Po maši je mladenček mašniku roko poljubil, precej ko sta se v sakristijo vernila, in zdajci se umaknil. Ako mu je duhoven spominček iz Jeruzalema ali drugi darček odmenil, ga je potlej sakristan otroku izročil.

Bejrut (ne Bajrut) je nekdanje mesto Berytus v Fenicii, ne pa Berothoa ali Berothai, kakor so nekteri mislili. Njegova znamenja zgodovina nima kaj posebnega. Pod Demetrijem Zmagovcem je bil mesto razdjal Triton, posilnik v Sirii, 140 lét pred Kr. Pod Rimljani je imel ime Colonia Julia Augusta Felix Berytus, in bila je ondi šola, imenitna po vsi Sirii. L. 1110 ga je dobil Balduin prvi v keršansko oblast; l. 1187 ga je Saladin zopet spravil pod musulmansko gospodstvo. Od tega časa je bil Bejrut skorej vedno pod oblastjo kacega družovskega emira in zavoljo turške nezmožnosti skorej čisto samosvojin. Faher-ed-Din je mesto z zidovjem obdal in ga s stolpi vterdil. L. 1840 ga je bil kljubu terdnjavam premagal egiptovski namestni kralj Ibrahim paša. Ugnali so ga bili potem Angleži s svojim bombardovanjem, ktereга sledi se še zdaj poznajo v terdnjavi ob morji.

Bejrut je zidan ob jeziku morja, in je, bi djal, naslonjen na goro Liban ali Libanon. Ob jugu so silne meline rudečkastega peska, kateri je bil velikrat mestu nevaren, kadar so ga vetrovi sprožili in dervili; proti severu pa je kras in skalovje, ki z Libana preži v srednje morje. Isambert šteje prebivavstvo l. 1861 na 54.000, smemo pa reči, da jih je zdaj že dosti čez 60.000, zakaj mesto se silo hitro razširja, povsod se zida. Katoličanov je kacih 30.000, kakor so rekli; veliko je tudi še mahomedanov in nekaj tujcev. Faro imajo oo. kapucini, ki so ravno o naši pričujočnosti krasno cerkev zidali — prav umetno — iz samega mehkega kamna, ki ga mora kaki 2 leti dež plejhati, da se vterdi. Vse poslopja s strehami vred so iz kamna. Tudi frančiškani, lazaristi, usmiljene sestre imajo svoje vstave. Ako je sploh resnica, da zlasti v novejšem času katoliški redovi kar naglo olikujejo jutrovce, veljá to še posebno o Bejrutu. Na jutrovo naj bi šli sovražljivi in meseni liberalci, in prepričali bi se, kako žalostno je, kjer olike ni, pa kako dobrotni so katoliški redovi, ki jo razširjajo. — Tergovina je čutiti

obilna, in niso se mi zdele reči predrage. Mesto je že bolj olikano po evropejski šegi. Bejrut je današnje dni središe cele Sirije in pristan ali obmorska lóka za Damask. Tudi ceste so jeli že delati, kakoršne se na Jutrovem sploh še pogrešajo; v Damask že hodi redovna pošta.

Popoldne smo bili popotniki še skupaj pogledali nekoliko iz mesta proti jugu. Prišli smo bili pol ure od mesta v nekaj borov les (laško pinovje), ki ga je zasadi emir Faher-ed-Din zoper pesek, ki dalje sili in je že veliko podsul; prav v mestu so od peska zasuti verti. Ondi v senci smo slovó jemali pri kaplji zdravega vina, pa gledali smo jéžo arabcev precej zraven. Velik peščén prostor je namreč pri germovji in konji pripravljeni za dir in tir. Kratkočasno, pa tudi skorej strašansko je, kako jih nekteri dervé in kaj vse z njimi počenjajo.

Zvečer 29. aprila so naši tovarši na parniku po morji odrinili proti domu; mi trije pa smo ostali čez noč še v Bejrutu.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Molitev za srečen vspeh vesoljnega cerkvenega zbora se močno razširja. Že imamo 129 snopičev po 5 oseb zapisanih; tudi iz nekega primorskega mesta se nam naznanuje, da se snopiči zbirajo. Toliko svetih obhajil v ravno tisti namen pač ne more biti brez sadú, ko bi tudi vse peklenske moči nasprotovale. Le na noge! Le veliko molitve in obhajil! Drakon se bo razpočil, in zmaga je gotovo naša.

Šolsko. Čudno se lahko komu zdí, da marsikteri škofje na Avstrijskem dopustijo duhovstvu v šolsko nadzorstvo, drugi ne, — pa da Rim ni natanko določil, kaj jim je v tem storiti. Toda ravno okolišine so tako razločne v Avstrii, da se splošnje ravnilo ne dá lahko. Po nekterih škofijah je ustanovljena že deržavna postava o šolstvu, po drugih še ne, ker se vlada ne zлага s deželnimi zbori; po nekterih krajih je večina katoličanov, ali so skorej do čistega vsi prebivavci katoliški, po drugih je drugač; sem ter tje so verniki goreči katoličani, drugod bolj nemarni ali celo mlačni ter vlečejo s cerkvenimi sovražniki. Katoliška cerkev pa je od nekđaj ozir imela na okolišine razločnih krajev. V načelu so vsi škotje enih misel, vsi v svojih okrožnicah priznavajo, da z novimi šolskimi postavami ne morejo zadovoljni biti, kakor papež niso, ker žalijo pravice sv. cerkve, vender pa porabijo področje, kolikor ga še imajo, tako kakor menijo, da je po okolišinah naj bolje za sv. cerkev in za vernike. Vsi imajo en namen in cilj, če tudi okolišine tirjajo, da se v enem kraju po drugi poti namen doseže, kakor pa v drugem. Češki škotje n. pr. dovolijo duhovnom le takó šolskega nadzorstva vdeleževati se, ako v tej okolišini zamorejo pravice katol. cerkve z vspehom zastopati. Pravijo pa, da pristop duhovna v šolsko svetstvo nikakor ne obsega poterjenja tega, kar se v novih postavah ne zлага s cerkvenimi pravicami in tirjatvami. Tudi jim je zaterjeno, da ne le, da ne smejo pripomoči k takim šolam, ki bi bile za vse verstva, temuč da si morajo vse prizadeti, da se take šole ne napravljajo. V tem pomenu pišejo tudi „N. Tir. Stim.“

Na Premu bodo drugo nedeljo, 5. septembra, naš premil. knezoškof Jernej tukajšno novo farno cerkev sv. Helene posvetili. — Ker zarad raznoverstnih opravil ne utegnem posameznim mnogim prijatelom svojim in preblagim dobrotnikom omenjene cerkve dopisovati, jih vse ob enem s temi versticami vljudno vabim k veseli, željno dočakovani slovesnosti. Premski farman.

Iz št. Janske doline, 19. vel. serp. 1869. Vdstvo

rudnije v šent-Janški dolini in ondotne fabrike naznanja: Če pridnih Gorencev ali Notranjcev kd o hoče denara zaslužiti, naj pride k rudništvu in tovarni (fabriki) v št. Janško dolino na Dolensko, kjer se na dan zraven dobrega stanisa, za njega in njegovo družino, in proste kurjave, 70 kr. do 1 gld. in še čez zaslužiti dá. Živež je dober kup.

Iz šent-Jernej. Kakor že po več farah na Kranjskem, obhajali smo tudi pri nas od 8. do 12. t. m. sveti misijon. Vodili so ga prečastiti očetje iz družbe Jezusove za spreobrnjenje in zveličanje duš vsi goreči verli naši rojaki, gg. Doljak, Kos in Valjavec. Ni me volja tu poročati o vseh posebnostih in ginljivih obredih sv. misijona; le toliko omenim, da so si častiti očetje z jedernatimi, živo v serce segajočimi govori na leci in z ljubeznjivim obnašanjem do grešnikov pridobili serca vseh farmanov, in le en glas je odmeval po celi tari: „Hvala Bogu, da so prišli!“ „Bog sam nam jih je poslal!“ — In da tako niso mislile le nekatere pobožne duše in stare ženice, zamogel se je prepričati slehern, ki je v tem prejetnem času obiskal našo farno cerkev. Od 4 zjutraj do 8 zvečer se je v 14 spovednicah s kratkimi prenehlejši vse dni spovedovalo, in obhajanih je bilo med tem časom 6200. Spodbudno je bilo videti, kako pridno se je vdeleževala te pobožnosti tudi naša domača gospóda. Slava ji! Bil je to za nas v resnici prijeten čas, bili so dnevi zveličanja! Veselili so se ga farmani šent-jernejski, veselile so se ga zanesljivo tudi nebesa same.

Posebno so bili tehtni govori častitih misijonarjev o dolžnostih posameznih stanov, ki so privabili obilo poslušalcev tudi iz bližnje okolice. Razume se že samo po sebi, da so kateri prišli tudi iz gole radovednosti, in dale bi se kake neslanosti gosje modrosti tudi o tem povedati, pa je skorej bolj prav, da molčimo.

Tudi c. k. okrajno glavarstvo ni pozabilo na nas. Videli smo ves čas sv. misijona enega njegovih organov redno skoraj vsaki dan pri vsih treh govorih. Sicer so take osebe v naši cerkvi kaj redka prikazen. Ako je ko rojen Nemeč (kranjščino sicer za silo lomi) govore razumel, gotovo je moral sporočiti svojemu gospódu, kako ostro priporočujejo ti gospodje pokorščino in ljubezen do našega presvitlega cesarja in do njegovih namestnikov. Verh tega posla se mu je še izročilo začasno nadzorništvo naše šole. Če si boste s sabljami nekako po učilnicah ljubezen in zaupanje pridobili pri naši mladini, je vprašanje? — Bog plačaj Vam veliki trud, častiti očetje! in vsem duhovnikom, ki ste nam ob času sv. misijona pomagali.

Iz Savinske doline, 15. avg. Sprejmi, ljuba Danica, če ti je drago, kratek popis slovesnosti, ki se je v našem kraju, in sicer pri sv. Jakopu v Galiciji 8. t. m. obhajala.

Imeli so namreč domači rojak č. g. Anton Lednik ta dan svojo novo mašo. Ker že celih 17 lét ni bilo v tej duhovni nove maše, se lahko previdi, kako željni so bili vsi tega veselega dneva. So pa tudi vse storili, da bi svečanost tega dneva povikšali. Že več dni poprej so bogoljubne deklone si veliko dale opraviti z napravljanjem kit in vencov za okinčanje cerkve, majev, slavoloka, ki ga je bil sestavil pošten mladeneč iz celjske okrajine. Vidila so se na njem znamenja duhovskega stanú, kelih, štola in mašne bukve. Bila sta na njem tudi dva napisa: eden slovenski (Veseli glas se naj glasi in novomašnika časti), drugi latinski (Neo-Mista AntonI, saLVs TibI sIt aC beneDICTIo In ChrIsto IesV!) Tri zastave s slovenskimi barvami so vibrale na njem.

Tudi na potu proti domu novomašnika je bil enak slavolok napravljen. Gromovito pekanje možnarjev je že dan poprej bližnjim in daljnim naznanjalo svečanost

prihodnjega dné. Čeravno vreme ni bilo prav vgodno, je vendar tudi od daljnih krajev obilna množica ljudi se zbrala, da hiša Božja, dasiravno ne majbna, ni mogla vsih obseči.

O pol enajstih se podajo novomašnik iz farovža, opravljeni z mašno obleko, z zalim vencem na glavi, spremljani od duhovnov in bogoslovcev, svatov in družic, ter godcev, pod baldahinom, v prelepo ozaljšano cerkev, kjer se najprej zapoje: Veni S. Spiritus! Potem pa se je začela pridiga, med katero so novomašnik v svojem ornatu z asistencijo sedeli okoli altarja na pripravljenih stoli.

Pridigovali so lastni stric novomašnika, č. g. Jernej Cocej, največi podpornik in tudi naprošeni duhovski oče gosp. primicijanta, ki so 17 lét poprej ravno tu sv. novo mašo peli itd.

Po sv. maši je bilo v farovžu kosilo za nazoče duhovne in bogoslovce, svatje pa so šli na dom g. primicijanta, kako uro daleč od cerkve. Pri obedu se je najprej zdravica napila milostljivemu g. knezo-škofu, potem g. primicijantu itd. Godilo se je vse v lepem redu. Storil je bil sicer nekdo predlog, naj bi se plesalo, češ, da brez plesa ni pravega veselja; ali temu se je verl bogoslovec v očitnem govoru, ki ga je imel zoper ples, moško zoperstavil, in ker je tudi g. primicijant temu pristopil, se je ples opustil.

Pri tej priložnosti ne morem, da bi ne pogrjal tistih, kateri dopusté naj lepši dan svojega življenja s tako nesvetim razveseljevanjem, kakor je ples, omadeževati.

(Choreas a Clericis non sine peccato gravi agi posse, Theologi plerique asserunt. Benedictus XIV. Inst. Eccles. 76. §. VII.)

Iz Maribora A. — 22. t. m. so se končale ljudske vaje v Cirkovicah, ki so jih vodili čč. gg. lazaristi iz Celja. K sklepu so se bili mil. škof tje podali. — V početku kimovca bode dvojni: slovenski in nemški misijon v Ptujem, ki ga bodo vodili čč. oo. jezuiti. — Vdeležiti se tudi mislijo mil. knezoškof škofovskega posveta nemških škofov v Fuldi. — V sredi kimovca so duhovske eksercije na Kisli vodi. —

Da javno življenje ne zaspi, razpisali so „verfassungsfreundlerji“ zopet „verfassungstag“ v Radvanji blizo Maribora na dan 5. kimovca. To je okraj, v katerem smejo „verfassungsfreundlerji“ dovolj svojih somiselnikov pričakovati. Čul sem nemškega Marburžana govoriti: „Vem, da je vse to sama čenčarija; toda, če bo lepo vreme, pojdem tudi jaz, ker utegne tam oni dan še najbolj „lušno“ biti.“ — Točke imajo blezo iste, kot na celjskem „verfassungstag-u“; le šterta se je, gledé naj novejšega hujskanja zoper samostane, nekoliko raztegnila, ter se glasi: „Je li potreba, popolnoma odpraviti konkordat in razpustiti vse samostane in duhovske redove, ki se ne pečajo z bolniško postrežbo in podučevanjem (po natančnem spolnovanju osnovnih derž. postav)?“ — Koliko funtov zdrave razsvitljene pameti more vendar biti v glavah, ki bodo zamogle prebavljati razloge za to stvar in enoglasno izreči: da!?

O novi vojaški postavi že kaže se pristranost. Eden novo posvečenih gospodov je dobil po svoji primiciji povabilni list, da pride na vojaško izbiro. Ko je bil čas žrebovanja, se je dotični oblasti odpisalo, da priti ne more, ker so ravno poskušnje, in bilo je dobro; zdaj ko je posvečen mašnik, ga kličejo med novince, in na ugovor, da je mašnik, se je reklo: to nas nič ne briga!

V „Slov. Narodu“ in po njem v „Zuktti.“ je bilo brati, da se je neki osmošolec iz Varaždina, ki je prosil sprejetja v tukajšnje semenišče, s tem odpravil, „da nemški ne umé,“ češ, da se to bere v odloki na njegovo prošnjo. — Ko smo o tej reči na dotičnem

mestu vprašali, se je prikazala laž vsega tega. Prosivec je že pri vojacih, in naj novejša postava prepoveduje tacih sprejemati. Preden se je za to postavo vedelo, se je mladenču le odpisalo, da, ker je že vojaštvu prištét, mora še kak čas počakati, dokler se še drugi dijaci ne oglasé, da se bo videlo, ali se mu more dovoliti, da kot „vnanji“ bogoslovja se uči. — Dopisovalci! bodite resnični in — previdni!

Iz Gorice. Dragi katoličani goriške nadškofije! Vam veljá to-le naznanilo. Naš prevzvišeni vikári pastir in nadškof so blagovolili s serčnim veseljem na goreče želje nekterih za Božjo čast vnetih oséb poterediti in napraviti za celo nadškofijo goriško prelepo bratovšino vednega češčenja presv. Rešnjega Telesa.

Namen te bratovšine je: buditi in vnemati češčenje, ktero so verni kristjani skazovati dolžni zakramentu presv. Reš. T., in oskerbovanje ubožnih cerkvá.

Gotovo namen lép, visok, svet! Gotovo namen sposoben, da vsacega pravega katoličana, posebno pa duhovnika za to lepo in sveto pobožnost vnema ter ga nagne k tej preblagi družbi pristopiti. Sej ljubezen, pobožnost do presvetega Zakramenta je bila od nekđaj znamenje, posebna lastnija bogoljubnih, izvoljenih duš. Ta čudež božje ljubezni in usmiljenja je bil vselej in je še zmiraj središče vseh njih serčnih občutkov ter cilj in konec vsega prizadetja v njih življenju. In nič ni bolj naravno, kot to; sej vže sv. cerkev v tej skrivnosti časti in moli studenec in zapopadek svoje vere in ljubezni.

Ne morem si kaj, da bi vam tedaj tukaj ne klical v spomin besed sv. Frančiška Selezijana, ki bratovšine tako-le priporočuje: „Keršanska duša! stopi rada v bratovšine svojega domačega kraja, sosebno v take, katerih pobožne opravila k večemu dušnemu dobičku in pridu služijo. S temi se boš nekaki pokoršini podvergla, ktera Bogu posebno dopade.“ — Jaz pa dodám: O keršanska duša! stopi rada v bratovšino presv. Reš. Telesa; ker ona se od vseh družih pobožnih in dobrodelnih družb razločuje posebno v tem, da udom ne samo nič napotja ne dela, temuč še le, ker prav iz studenca vseh milost zajema, k njih duhovnemu življenju tolikanj pripomore. — Ne poslušaj tedaj tistih, ki vpijejo: „Zopet kaj novega, zopet nova bratovšina! Jih je že toliko! kaj je tega treba? Zadosti je ena bratovšina, tisto zvesto derži, pa še tiste ni treba; vsaki naj zvest ostane obljubi, ki jo je pri sv. kerstu storil, in bo zveličan!“ — Tako se nekteri glasé, in večkrat taki, od katerih bi se ravno nasprotno pričakovati moralo! Govorijo mar pravo ti ljudje? ... Kratko nikar! — Ako je dušni sovražnik v sredstvih, orodju, pripomočkih najden, da kristjane s prave zveličanske poti odvrača in na svoje limanice privablja: zakaj bi tudi sv. cerkev ne iskala izdatnih sredstev, orodja, pripomočkov, da sebi zročene ovčice k njih pravemu cilju in koncu zmirom bolj nagibuje in pelje? In glejte! bratovšine so sredstva, da se ložej zveličate, so orodje pri delu zveličanskem, so pripomočki, da z manjšim trudom kerstno obljubo zveršujete.

Na noge tedaj, katoličani goriške nadškofije! Nova barka Noetova, tako imenuje sv. Alfons vsako bratovšino, je v farni cerkvi sv. Ignacija v Gorici vstanovljena. V njej bodete nahajali zdatno zavetje v sedanjih viharnih časih, v njej bote našli orožje se junaško v bran staviti vsestranskim napadom dušnih sovražnikov!

Duhovni vodja tej bratovšini je za take in enake pobožnosti ves vneti mlgsp. Janez Kumar, mestni fajmošter in kamernik Njih svetosti P. Pija IX., z enim svojih gg. kaplanov.

Prisednici odbora za oskerbovanje cerkvenih oblék ste pa vsemu mestu zarad pobožnosti dobro znane zlahtnici, grofinja Matilda Cororini in baronovka Antonija Tacco. Té imeni ste nam porok, da vstanova

te družbe ne bo brez vspéha. Bog blagoslovi to prelepo napravo!

V Gorici v god sv. Lorenca mučenika. M.

Iz Dunaja, 21. avgusta. Ljuba „Danica“! Gotovo si nisi mislila, ko si razposiljala svoj 33. list med svet, da ga bodo slovenski učitelji na Dunaji s takim veseljem sprejeli. Ko je bil namreč omenjeni list danes med drugimi pismi po tukajšni šolski navadi v politehniko javno razpostavljen, so mi to naši součitelji jaderno prihiteli naznanit, ter me prosili, naj ga tudi njim posodim. Rad sem jim to spolnil in list šel je od roke do roke. Zdaj pa še od Dunaja kaj. — Kdor bi to mesto sodil po nekterih njegovih časnikih, ki dohajajo na Kranjsko, bi nehoté rekel: nad tem ljudstvom sta kerst in križna zgubljeni; ali kdor se ozrè nekoliko po dunajskih cerkvah, sprevidi, da je tudi še tukaj mnogo bogoljubnih duš; in ko bi se gospod Bog pogajal za Dunaj, kakor se je svoje dni z Abrahamom za Sodomo, bi se jih našlo še lepo število, ki se prištevati smejo med pošten katoliški svet. Dan na dan se tudi tukaj vidijo ljudje pristopati k svetim zakramentom; in pa ne kar priprosto ljudstvo, ampak ljudje gospòskega stanú. Pa tudi v drugem se po cerkvah marsikaj lepega in posmeme vrednega vidi in sliši. Tako n. pr. moli ljudstvo po nekterih cerkvah med mašo o delavnikih glasno sv. rožni kranec. S svečavo se tukaj manj varéno dela, kakor marskje drugej; tudi posebno to se mi je dopadlo, da se o nedeljah, ko pridiga mine in pridigar reče „Amen“, poslušalci glasno za razlagano besedo božjo zahvalijo in enoglasno pravijo: „Bog plačaj!“ Kropljenje (asperges) z žegnano vodo pred veliko mašo o nedeljah je po Dunaji sploh navadno; na véliki Šmarin se je opravljal ta obred tudi v št. štefanski cerkvi pred véliko mašo, ktero je služil prevzvišeni gosp. kardinal Ravšar. Naj nam nekteri gospodje izmed ljubljanske „inteligencije“ ne zamerijo, če javno povém, da nas je bila kardinalova maša vse učitelje iz Kranjskega k tej slovesnosti privabila. V št. štefanski cerkvi meni ne dopade to, ker na velike orglje — velikansko, ogromno delo, — tako redkokrat igrajo. Ne na véliki Šmarin in ne na cesarjev rojstni dan jih ni bilo slišati; igralo se je na manjše orglje, ki so na stranskem koru blizo velikega altarja. Te orglje imajo vender le slaboten, za št. štefansko velikansko cerkev veliko preuženo glas. Pojejo pa tanke glasove mali dečki pri starosti kakih 12 lét, ki pa imajo tako gladke gerla, da kdor bi tega ne vedel, bi vsaki mislil, da so ženski glasovi. So pa ti fantiči tudi posebno izurjeni in naj težji kompozije po sekericah pojó. Tega smo se prepričali na véliki Šmarin in na cesarjev rojstni dan. — Véliki šmarni dan smo bili ob 11 tudi še v francoski nacionalni cerkvi sv. Ane pri sv. maši, ko so tukaj živeči Francozi obhajali god svojega cesarja. Pri ti priliki pela se je po naj bolj slovečih pevcih mašna pesem slavno znanega skladatelja List-a, ktero je bil napravil in komponiral za slovesnost, ko so bili naš cesar Frančišk Jožef kronani za kralja ogerskega. Kaj umetna, pa tudi zelo težka je ta maša; mislim pa, ko bi jo na Kranjskem zlasti po deželi peli, da bi bila ljudstvu komaj všeč. — Nocoj, malo pred ko te verstice pišem, sem bil naletel tudi še na res prav lepo petje, in sicer v cerkvi poleg casarske sirotišnice, ktero vladajo šolski bratje. Rejenci imenovanega vstava, od 2 do 3 sto dečkov, so namreč pri večernici bili, in tako sprelepo so peli, da ne morem povedati. Pregledal sem tudi o ti priliki vstav po vsih njegovih notranjih prostorih, in zamorem o njem reči le dve besedi: „vse izvrstno.“ — S tem naj bo za danes skončano. Božja pomoč! —

J. Levičnik.

V Damiansville-i, Illinois, V. St. Hordon (v Ameriki), 21. jul. 1869. — Prijaznim bravcem mojih dopisov

iz Moravskega serčni pozdrav! Leto 1863 — tisučletnica ss. Cirila in Metoda je minulo, ne pa serčna ljubezen do častitljivega Velehrada, groba sv. Metoda. Marsikteri Jugoslovan je bil na Velehradu in se ga spominja z veseljem; še gleda v duhu neštevilne pobožne romarje in sliši njih prepevanje. Naj živi v spominu svetišče Slovanov — Velehrad! Nehvaležnosti med nami ne smé biti; vsak narod se mora z vso močjo poganjati za čast svojih aposteljnov in njih svetiš. Nemci imajo Fuldo, Slovani Velehrad. Deleč za atlanski oceanom se spominjam vsih častivcev Velehrada med ljubljenimi Jugoslavani in še enkrat Vas pozdravljam. Ž Bogom!

Miroslav Chmeliček,
misijonar.

Odgovor. V imenu Jugoslovanov, Vaših milih bratov, serčna preserčna hvala za spomin in pozdrav! Bodite tudi Vi nam deleč tam preko morja v deželi svobode iz naj globokejšega serca sto- in stokrat pozdravljeni!

Opomba. Prečast. misijonar Chmeliček je tisti, ki je pred l. 1863 iz Hodonina na Moravskem dopisoval v „Zgodnjo Danico“ in v „Zagreb. kat. list“ in je torej v resnici naš „stari prijatelj“, kakor se v listu imenuje. Ima pa do nas prošnjo. Piše namreč: „O velikonočnem času prihajajo k meni Kranjci in Hervatje k spovedi. Kakor rojen Moravec govorim ročno češko; kranjsko in hervaško narečje razumem sicer, z govorenjem pa mi je pritežnost.“ Želi torej dobiti ene slovenske in ene hervaške molitvine bukve in ravno tako katekizma v teh jeziki. Glavno reč v molitveniku je pripravno spraševanje vesti in primerno podučevanje. Tudi besednjaka in slovnici v teh narečjih, pravi, bi mu bila v veliko korist. Ker je z denarom težava, je pripravljen z opravljanjem ss. maš „ad intentionem“ poverniti; lepši pa bi bilo, ako se more čast. g. brez priloženih pogoj potreči. — Enako bi mu bilo vstreženo, ako bi kaki gospodje v Ljubljani in v Zagrebu za ondotne slovenske in hervaške ljudi kake bukve darovali, s čimur bi se veliko dobrega storilo, in molili bi za darovavce. „Vzajemnost slavijanska!“ „Slovani v Hordan-ovie živé zapušeni (izolirani) in mi duhovni moramo, kar se dá oteji,“ pravi gosp. misijonar. Ondotna časnika „Slavia“ in „Pokrok“ hodita čisto zoper-cerkveno pot in sta katoliškim Slovanom le v nejevoljo in sramoto. Husitovstvo je ljudstvo razdvojilo.

Bukve do g. misijonarja se zamorejo v Ameriko poslati po bukvarji g. Pustet-u v Regensburgu in Pustetu v Cincinnati. Prosimo tedaj, naj bi se dobrotniki spomnili g. misijonarja in naših rojakov ter darovali kake dobre bukve. Gg. v Zagrebu, kateri bodo g. misijonarju kaj poslali v svojem jeziku, bi nam vstregli, ako nam to naznanijo. Ako jih nam pošljejo, hočemo mi dalje oskerbeti.

Vredništvo.

Pellnovec.

V Heidelbergu se je zbral odbor profesorjev in studentov vsih oddelkov, da zbirajo denar za zidanje luteranskih cerkev na Španjskem. Nihče jim ni v tem nasprotoval... Na Nemškem menijo, da bodo Španijo kar nagloma za zmoto in Lutra pridobili, ker so napravili „središni odbor za evangeliševanje Španije.“ Toda to ne gre tako hitro; poglejte poprej, kam se morate vsesti, da boste Benedke vidili, — pa učite se saj vsim z enako mero meriti! Pred nekimi mesci pa so hotli „katoliški študentje“ v Berlinu vstanoviti družbo sv. Bonifacija za razširjanje katoliške vere; ali prec jim je bil „rektor magnifikus“ za petami z naznanilom, da to ne gre, ker verske družbe bi študente ločile.

Ravnopravnost, da Bog pomagaj. „Kolinski ljudski časnik“ pripoveduje: Pri poslednjih volitvah so „olikani“ liberalci v Günzburgu, Biltshotnu, Šveinfurt-u

in drugod imeli z metanjem kamenja opraviti, da je bilo kaj. Nobene preiskave ni bilo zato. Kupi si pa v garnizonskem mesticu Forhheim-u neki bukvar podobo, ki je sramotila papeža in cerkveni zbor. (Napeljal ga je bil k temu judovsk učenik.) Nekteri mladi možje, žaljeni v svojem vernem čutilu, ne sterpé ter mečejo kamne v okno judovskega učenika in bukvarja. In glej! Dvakrat vklenjeni, kakor razbojniki, vsak med 25 vojaki, so odpeljani v terdnjavo.

Kaznovani preklinjevalec. V Volteri na Toškanskem se je 22. grudna l. 1861, zadnjo nedeljo v adventu to-le strašno dogodilo.

Štirje ali pet iz lastnega zadolženja revnih se je zbralo v neko peščeno jamo zunaj mesta, in so igrali od večera do jutra. Eden izmed njih, sedeč pod velikim naprej molečim peščenim kamnom, je nekaj lir zaigral, in začel tako preklinjati presv. Devico, da tovarši, nejevoljni na tako preklinjevanje, so ga opominjali, naj molči. Toda hudobnež ni poslušal dobrega sveta, še le hujši je začel razsajati. Ali glej! ko je najgerše preklinjeval, odterga se uni kamen, pomečká in razmesari preklinjevalca, drugim pa se ni nič hudega prigodilo. Veliko ljudi je vrelo skupaj, ko so nesrečneža, ktere ga ni bilo skoro poznati, iz njegovega grozovitega groba vlekli. (Apologista Nr. 10. 1863.)

Mlinarica Nik, kakor časniki pišejo, je v 15 letih silo otrók pomorila. Po hinavskih načelih „novih liberalcev“ bi morali zdaj vse mline pozapreti in podreti.

Neslanost. „Tagblatt“ meni, da je iznašel zlat studenec bistroumnosti ter na vprašanje: komu se ima Ljubljana zahvaliti za naj lepši prostore? odgovori: „zatertju kloštrov pod Jožefom II, ki ga pa klerikalci vsih dežel toliko psujejo“... Ali hoče „T.“ še več „lepih prostorov?“ Naj podere še druge klostre in cerkve, pa tudi Kazino in nekaj hiš gospôde konstitucionelarjev in bogatih tergovcev, pa bo imel „lepih prostorov dokaj!“ — Če je prav pri Petru, zakaj pa ne tudi pri Pavlu? —

Krakovski „Klostergräul und schauderhaftes Verbrechen.“ Zadnjič smo rekli: ako je krakovski škof v prvem hipu, ko so mu bili ušesa ubelili, tudi tiste terde besede rekel zoper karmelitarice, je prašanje, če bi zdaj še tako govoril. — In res duhoven, ki je bil priča, pri svojem poštenji piše, da škof obžaluje svoje ojstre besede, ki jih je govoril zoper karmelitarice. Pa tudi pravi, da je bila derhal v Krakovem podkupljena s smodkami, žganjem in denarom, ko je zoper klostre udelovala; da je več tacih ljudstvo še dražilo in hujskalo, ki so dolžni miriti; da so osemdesetletnega rektorja jezuitov o. Barovskega derhali nadlegale in terpinčile.* Tako piše duhoven sub fide sacerdotali o. Jelovickemu, superioru poljskega misijona v Parizu. — Derhali so v Krakovem več samostanov napadale, celo taki, od katerih je pričakovati, da bi sodnijskih preiskáv ne prehitevali, so prevdarnost zgubili, peklenski hrup je vstal po vsih nič vrednih časnikih, in prekucuhi so se derli: „preč s samostani!“ Barbara Ubrikova pa v bolnišnici ravno tako roji in udeluje, kakor je v samostanu.

Razstavo v Rimu, ki smo jo zadnjič omenili, je „Tagbl.“ tako-le poznammjal: „Messgewänder, Krummstäbe, Skelette und Knochen von Heiligen, ... vielleicht auch Folterwerkzeuge der Inquisition“ — tacih reči bo viditi. Ker je „Tagbl.“ taki bistrovid, čudo, če se mu ni zdelo viditi tudi kaj tistih „zob, s kterimi bodo zasramovavci sv. cerkve v večnem terpljenji škripali, in červov, kateri jih bodo grizli.“

* Iz zanesljivega vira pa smo slišali, da mu roke niso zlomili, temuč zbežali so, ko so vidili, da se mu je kri ulila. Vr.

Razgled po svetu.

Škof Sosnovski, kateri se je iz Ruskega umaknil, da ga niso v Sibirijo vlekli, je prišel v Rim in je bil od sv. Očeta prav prijazno sprejet. Tako bode saj eden ruskih škofov — zoper voljo vlade — na vesoljnem zboru.

Na Laškem, kakor je znano, so „liberalci“ dali postavbo, da so tudi kleriki podvrženi vojni postavi. Florenški vikši škof pa je spodbujal vernike, naj napravljajo družbe, ktere bodo zbirale pomočke za odkup mladih klerikov od vojašine. Florenško so nasledvale tudi druge škofije in že imajo toliko denara, da bi se za nekoliko lét vsi kleriki odkupiti zamogli. Tukaj se vidi pravi duh in volja ljudstva; vidi se, da italijanski narod bi hodil vse druge pota, ko bi ga mavtarji ne bili dobili v železne okove; ali kaj jim to pomaga, ker tudi sila ne more dolgo terpeti. Posijal bode dan rešenja za zatirano cerkev. —

Rimsko. Priprave za vesoljni zbor prav dobro in urno napredvajo, če tudi med tem neliberalni „liberalci“ neprenehoma uhukajo zoper cerkveni zbor. Že se vidijo sedeži za kardinale; stoji stena, ki zaklepa dve kapeli, kateri imate služiti za obstranska dvora k velikemu srednjemu dvoru itd. Sv. Oče so 13. m. serp. sami nepričakovano prišli v baziliko ogledat začete priprave. Cerkveni mladenči raznih kolegij so izvoljeni za stenografe pri sejah in so se v malo mescih tako izurili v stenografski šoli, da so sedaj o veliki vročini že na oddih pušeni. Nekteri gospodje iz pripravljavnih odborov so v začetku velike vročine iz Rima odšli; vender imajo pa še zmiraj navadne snide. Kolikor bolj se zbor bliža, toliko bolj skerbi postavljeni odbor za priprave, da se škofje spodobno sprejmejo. Nekih laških listov ni bilo sram tudi v tej reči občinstvu lagati, kakošne bolj špitalske kakor pa škofovske gostiša se stavijo za škofe. Resnica je, da se zbira družba, ki bo pripravljala stanovanja za zmerno plačo vsim tujcem, ki se pričakujejo v Rim in bodo obvarovani samovoljnosti posameznih ljudi, ki v takih okolišinah radi ceno prenapenjajo. Mlgsp. Fessler iz št. Hipolita, tajnik za zbor, je že v Rimu.

Šolsko. Linški škof v dopisu do gornje-avstrijskega poglavarja pravi, da kakor katoliški škof ne more duhovnom zapovedati, da naj bodo pričujoči in keršanski nauk izprašujejo pri spraševanjih, ktere se godé po novih šolskih postavah pred državnimi organi; temuč da mora poterediti in za edino pravo (korektno) spoznati, ako tega ne storé. V svoje opravičenje skazuje višji pastir, da ukaz ministrov od 10. sveč. tega leta je zoperpostaven, namreč v nasprotji z zadevno državno postavbo od 25. maj. 1868; to je škofovo lastno naj terdnije prepričanje, v čimur se strinja z deželnimi odbori gornje- in spodnje-avstrijskim, tirolskim in drugih dežel, pač tudi z vsim samosvojnim časništvom. Dalje ovrača škof državi pravico do nadzorstva, oziroma naj višega nadzorstva čez keršanski nauk, ktero si prilastuje s tem, da ukazuje, naj opravljajo spraševanja iz kerš. nauka od nje postavljeni vradi itd.

Na Parskem so zlasti pripomogle katoliške besednice ali kazine, da so se volitve bolj katoliško obnesle. Skorej vsako mestice ima svoje katoliško zbirališe, bodi si družba, kazina itd. V Traunstein-u se je taka besednica pričela na veliki Šmaren. Pri veliki sv. maši ob 10 je bilo pričujočih 150 mož (udov) in veliko gostov z Monakovega, Rezna in drugih krajev in množica ljudstva. Čez 200 mož iz mnogoterih stanov je šlo potlej iz cerkve v družbino poslopje. Tako se poživlja katoliško življenje.

Pri očetih jezuitih v Georgetown-u ob Vašingtonu v Ameriki je bila v začetku rožnika tekočega leta šolska skušnja. Perva oseba zveznih držav je bila pričujoča pri eksamenu. Kako se je neki Grant obnašal

do učenih, če tudi ponižnih redovnikov? Mar tako kakor naši „liberalci?“... Tako hodnična duša Grant ni! — Učence in učnike je preslavljal ob koncu spraševanja z veliko pohvalo, še posebno pa učnike „zavoljo velikega vspeha v nauku in odreji.“ Potem je sam gojenec delil darila. Od Amerikancev se ima še marsikaj učiti evropski grintavi „liberalizem“, kateri je ves zaséden v žolčnem sovraštvu in preganjanji katoliške cerkve, ne vé pa ceniti ne vede in ne čednosti.

Mladenčem kat. universe v Lovanii so sv. Oče Pij IX odgovorili na njih adresu: „To spričevanje vaše vere in vaše sinovske ljubezni nam je bilo toliko prijetniše, ker sovražni človek že dolgo seje ljuliko med dobro zernje, in pred vsim mladenče in mladino zalezuje.“

Linškemu škofu, kakor piše „Volksztg.“ v Baltimori, se tudi v Ameriki pripravlja velikanska adressa od ondotnih duhovnih in svetnih katoličanov.

Avstrijsko. Počenjanje zoper samostane terpi nadalje. Časniki lažejo čez nje in razglasujejo zoper nje pohujšljive izmišljene pravljice, da je strah in groza. Odbor v ministerstvu ima boje izdelati postavbo ko predlogo za prihodnji državni zbor. Ta postavba stavi kloštre pod občinsko postavbo in vravnava oblast duhovskih višjih gledé osebné svobode nižega duhovstva. Da bi taka postavba imela še druge neprijetne nasledke za samostane in cerkveno oblast, to časništvo že zdaj dosti očitno razodeva. Ako pri takem djanji une strani ne bodo tudi škofje in verniki do časa razodevali, kaj je resnična volja katoliških avstrijskih narodov, bode zakasnjeno, in zgodilo se bode, kakor se je godilo o konordatolomstvu. —

Razne novice. V Konštancu je protestanski pisatelj R. Baumstark prestopil v katoliško cerkev. Njega naj poslednjiši spis „misli nekega protestanta o vesoljnem zboru“ je doživel v kratkem času dvanajst natisov. — Nadškof Manning je v Mill-Hillu vložil vkladni kamen k vstavu sv. Jožefa, ki bo prvo katoliško semenišče na Angleškem za misijone, odkar se je luteranstvo ondi pričelo. Na otoku Jamajki je anglikansko državno cerkvenstvo menda še veliko bolj krivično katoliški cerkvi kot je bilo na Irskem; izmed 450.000 duš je neki samo 40.000 anglikancev. Tudi tam, kakor na Irskem, je vlada pripravljena krivico odpraviti. — Tudi v Pragi so gospodje jetniki tako robavsali, da jih je morala vojašina krotiti. Najberže ta „omikana“ gospôda s tem hvaležnost skazuje, da so ji okovi sneti. — Pervostolnik ogerski ima boje v kratkem kardinal biti. — Na Gornje-avstrijskem pripravljajo katoliške društva prošnjo do deželnega ali morebiti do državnega zbora, v kateri se skazujejo nasprotja v novih šolskih postavah in se prosi, da naj se nasprotja poravnajo. — Mlgsp. Manning, kat. vikši škof vestminsterski, bode menda v kratkem od kraljice izvoljen za angleškega përa, uda višje zbornice. Eden mnogoveljavnih angleških listov to namerjavo zagovarja, ker to je razvoju katoličanstva čisto primérno. — „Neue Freie Presse“ meni, da edini pomoček Avstrijo še oteti pred razpadom, je boj zoper cerkev. Mi pa smo te misli, da edini pomoček, Avstrijo prav hitro razdjati, je boj zoper cerkev, in veliko plačevanih in „fotranih“ časnikov tako dela, kakor da bi taki razpad namerjali. — Kakor zgodovina priča, so bili papeži vsak čas judom bramba, preganjani so vselej našli varha na stolu sv. Petra. To rimski in drugi judje dobro vedó, samo novošegni judje tega ne vedó, torej kličejo z „N. Fr. Presse“ vojsko zoper Rim! Zlasti ima Pij IX veliko pravico do hvaležnosti judovskega serca. Torej ga judje v Rimu preserčno časté. 6. t. m. se je Pij IX peljal mem judovskega stana. Ko so izraelci vidili predjezdca, so od vsih strani skupaj tekli na prostor, kjer je imel Pij mem iti. Kadar pride, se judje spusté

na kolena in klečijo: „Sv. Oče, blagoslovite!“ Ko je bil sv. Oče odšel, so vstali in se jeli na glas veseliti: Evviva Pio IX, il benefatore dei poveri. Bog živi Pija IX, dobrotnika revežev. — Po naznanilih iz Rima je do zdaj nekoliko škofov prišlo na zbor; oglasilo pa se jih je že čez 300. Iz zveznih ameriških držav jih pričakujejo 40; iz Portugalije in Rusije pa nobenega ne, če se okolišine na boljše ne zasučejo. — Tako kolosalnih gerdenj in toliko laži na malem prostoru skupaj še nismo blezo vidili svoj živi dan, kakor jih je v neki zbrozgi, ki se imenuje peticija zoper jezuite v Krakovem. Ako je le 10–30 Poljakov (bodo pač blezo tudi drugi vmes!) tako obrekljivih in sovražljivih, kakor se v uni šušmarii kaže, ki jo je „Tagbl.“ kar na prvo stran na ogled postavil, potlej ni čudo, da se Poljakom tako godi. Sploh ni treba bravcem „Tagblattovim“ nobenih družih romanov brati, ker vsaktere bajke, pravljice in izmišljarije n. pr. od zakopanih mnhov, velikanskih moških kostnjakov v ženskih rakah „brez glave“ itd. jim pripoveduje, kakor smo te dni vidili v njegovih listih, ki smo jih več pregledali. „Tagblatt“, ali nisi ti oče „intelligentnih“ babjevercev? Pa hočeš druge rešetati, v kakošnem tonu in taktu da pišejo!? — V Solnogradu je K. Ender, pisavec nekterih členkov v katoliškem Vertheidigerju, obsojen ko žalivec vlade in obeh zbornic v ječo na osem dni, in vrednik Chiolich zgubi 60 gld. kavcije in plača še 10 gld. globe. V Inomostu je dr. Graf, vrednik „Tir. Stim.“, obsojen po dvakrat na osem dni v ječo in k zgubi kavcije 80 in 100 gl., in višji sodnija je obsodbo poterdila. V Gradcu je porota razglasila za nekrivega g. Zimmermanna, vrednika zoperkeršanskega lista „Freiheit.“ Zimmermann je v spisu „der Götte des Gewerbes“ zasramoval in psoval katoliško duhovstvo. On je prvi iz nemških mest izvoljen na shod prostomišljakov, to je nejevernikov, v Neapel, ki ima zopervati cerkvenemu vesoljnemu zboru. — V Moskavi se kolera hudo razširja.

Iz Ljubljane. Iz Solnograda pišejo prečast. oče Salezij Volčič 19. vel. serp. ljublj. prečast. o. gvardijanu Salvatorju, da so dokončali obiskovanje ali vizitacijo deleč razširjene okrajine tirolskih kloštrov, hospicev in ekspozitur frančiškanskega reda, katerih je 24. Štirkrat sem na tem popotvanji prišel na Parsko, pravijo na dalje prečast. in mnogoskušeni gospod, in zadel v Reutte-u skupaj s parskim provincijalom. Zdrav sem bil zmiraj še precej, hvala Bogu... Obnova volitev je bila v Švacu 12. avg. in naslednje dni. Zdaj sem že na popotvanji proti domu; vendar imam še nekaj pisanja, kar bom opravil tukaj v Solnogradu. Potem, ako Bog dá, grem v Linec, kjer želim obiskati oslovélega škofa Rudigier-a; iz Linca namérjam po Donovi popotovati na Dunaj, in od ondod skoz Gradec in Maribor v Ljubljano, kamor se nadjam dospeti proti koncu vel. serp. Potujem pa v tovaršii z o. Beno Šmid-om, bivšim gvardijanom v Gradcu, ki je sedaj definator in provincijalov zastopnik za Štirsko.

Volitve pa so pa večem tako-le:

Prečast. oče Evgenij Schönberg je provincijal. C. o. Marko Vergeiner, posebno učen mož, je postal kustos. Definatorji so č. oo.: Emanv. Rieger I, Peter Alkant. Singer II, Beno Šmid III, ob enem komisar za Štirsko, Arzenij Niedrist pa IV definator, poprej gvardijan v Švacu.

P. Peter Alkant. Singer je znani umetnik v glasbi (virtvôz) na Nemškem, ki vsak dan le samo pol ure, od 1/2 11 do 11, igra mnogim tujcem iz Nemčije na inštrument, ki ga je sam iznašel; drugekrati pa ne, ker bil

bi preveč moten. Vse ga hoče slišati. Marsikteri dan jih pride poslušat po 100, tudi včasih do 150, iz vsakterih vérstev. Singer je prav pobožen redovnik in vodnik redovnih novincev, ves priprost v svojem obnašanji. Zavoljo tega so že mnogi protestantje, ki hodijo v Solnograd ga poslušati, začeli bolje misliti zastran omike in izobraženja samostancev. Singer je tudi že mnogotere reči pisal o glasbeni umetnii, o martirologiju frančiškanskega, reda in drugo, kar je prišlo na svitlo.

Tudi o. Arzenij je umetnik v muziki in mož posebne zmožnosti, lektor je teologije in že v drugo definator, ob enem poln pobožno-redovnega duha in ima še le 41 lét.

Tako — sklepaj prečast. o. Salezij — sem od 19. apr. do 19. avg. t. l. Božjo pomočjo rešil nelahko nalogo. Deo gratias! Rad se vernem v Ljubljano; povsod je dobro, pa doma naj bolje.

Sv. Oče Pij XI so na velikansko vošilo avstrijskih katoličanov k petdesetletnici odgovorili in zahvalo naznanili v prav priserčnem pismu. Zraven tega prosijo, naj bi verniki goreče molili, da bi nastopni cerkveni zbor obrodil prav velik in bogat sad katoliški cerkvi in človeškemu občinstvu.

V duhovsko semenišče sta sprejeta iz novomeške gimnazije gg.: Jan. Komljanec iz Bučke, in Mart. Molek iz Hin. Samo v bogoslovske šole ko zunanji ali aksternici so sprejeti gg.: V II leto Jož. Pogačnik iz Breznice; v I leto Ant. Lipovec iz koroške Bele, Ant. More iz Kranja, Fr. Skedelj iz šent. Mihela pri Novomestu, Jan. Vidergar iz Kolovrata.

Nezaupnico, ki jo je tergovska zbornica poslala dr. Klunu, dežel. in derž. poslancu, razglašajo slovenski časniki.

Kranjski deželni zbor se prične 15. kim.

Na Poljanah v leprinski duhovnii so premil. teržaško koperski škof Jernej Legat 24. avg. posvetili cerkev sv. Petra. Liburnija je o tej lepi priliki počastila svojega višega pastirja ravno v Njih godú dan med drugim tudi z natisnjeno ilirsko, času primerjeno poezijo.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Č. g. Prim. Peterlin, duh. pom. v Selcuh, pride za provizorja lokalije št. Lenarta; č. g. Matevž Jereb, duh. pomoč. v Kočevskem mestu, za provizorja v Dražgoše.

V lavantinski škofii. Poprava: Č. g. Jan. Vraz ostane v Doberni, in g. Fr. Naprudnik prestavljen je v Loče. C. g. Bošt. Poznič postavljen je za kurata pri sv. Florijanu v Doliču. — Prestavljeni so č. gg.: Jan. Zorko v Vitanje; Jan. Košar v Pilštanj; Anton Suhač v spodnjo Polskavo; Jan. Jakopina v Kalobje; Jož. Pečar v Skale; Fr. Smrečnik k sv. Martinu pri slov. Gradcu; Šim. Gabrec v Slivnico, in Juri Šabot k sv. Križu pri Ljutomeru. — Č. gg. novomašniki nastopijo službo: Mih. Bračko pri sv. Tomažu; Greg. Dupelnik v Ribnici; Kar. Gmajner na Muti; Jan. Govedič v šent-Jurji pod Rivnikom; Jož. Hernah v Laporjem; Fr. Rojko pri sv. Jederti; Tom. Sivec v Gornjem gradu; Kar. Vitmajer v gor. Polskavi; Ant. Lednik v Hajdini, in Fr. Zdolšek v Slivnici pri Celju.

Dobrotni darovi.

Za oropano cerkev na Čatežu. C. F. 2 gl M. G. 20 kr.

Za bulgarski misijon. C. F. 1 gl.

Za gosp. Mraka v Ameriki. C. F. 1 gl.

Za afrikanski misijon. C. F. 1 gl. Urš. Sk. 1 gl.